

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, December 28-dikán 1821.

Török Birodalom.

A' Konstanczinápolyból Bécsbe megérkezett tudósítások már December 8-dikáig történt dolgokról emlékeznek. Ezekben sincs semmi szó azon nagy Jantschár-támadásokról, a' mellyek Európában a' közönség' figyelmét nagyon magokra vonták vala. — Egyéb környüállások közül, mellyek ezen tudósításokban találattak, itt Bécsben ezek bocsáttattak a' közönség' elejébe: —

„Az Austriai Császári és Nagy Britanniái Királyi Követek által azon elvetemedések éránt, mellyeket különböző fanaticus emberek elkövettek, a' Porta' elejébe terjesztetett hathatós nyilatkozatások, nem maradtak czélzássoknak elérése nélkül. Nagyon kemény, Bujurudi (Országlószéki parancsolat) bocsáttatott a' közönség' elejébe, a' melly által minden efféle elvetemedések nagyon megtiltattak, s a' melly magyar nyelven így következik: —

„Országlószéki-parancsolat, a' melly Nov. 30-dikán a' közönség' előtt felolvastatott.

„A' Görög nemzet által gerjesztetett árulási támadásnak hitszegettsége minden Muselmánokat, nagyokat kicsinyeket, összezecsatolt a' végre, hogy fegyvert fogjanak és magokat hadi állásba helyeztesék. —

„Mindazonáltal azon lázszató Raá-

jáknak megbüntettetése, a' kik magokat valósággal árulásba elegyítették, egyedül csak az Országlószéket illeti: és ő ezen kötelességnek tellyesítésében buzgósággal s gondossággal is jár, ha azok, kik ezen büntételről meggyőztetettek, néki kezére kerülnek. —

„Ellenben azokat, kik semmi efféle büntételbe nem avatkozván, becsületesen és békességesen foglalatosságaikhoz látanak, minden kitelhető módon oltalmazni s minden veszedelem ellen bátorságba helyheztetni szükséges. —

„Erre nézve már ennekötte bizonyos idővel meghatározott parancsolatok intéztettek a' tiszatviselő-karokhoz, s Fermanok is intéztettek a' közönséghez, mellyek által megparancsoltatott, hogy az ártatlan Raajak ne bántatassanak s megse' büntetessenek, és a' Fényes Portával békességesen s barátságosan élő Hatalmaságoknak alattvalójik s hozzátartozójik ellen is semmi megbántó vagy nékiek veszedelmekre szolgáló cselekedet el ne követtessék. —

„Néhány rossz gondolkodású, erkölcsetelen, és esztelen emberek mindazáltal ezen parancsolatokat által hágván, olly dolgokat követtek-el, mellyek a' Fényes Porta' akaratjával egészen ellenkeznek: melyre nézve kéntelennek látja lénni magát az Országlószék arra, hogy azokat, kik magokat efféle elvetemedések által bünösökké teszik, ennekutánna minden haladék nélkül elfogattassa, s minden kegyelem nélkül megfenyittesse. —

„A' Fényes Porta ezen jelen lévő parancsolata által a' maga ezen czélra vonatkozóan regebben kiadott minden egyéb rendelkezéseit meghatározott kifejezésekkel megerősíti. Tehát mindenenk vigyázzanak, hogy ennekutánna a' békesség és békesség elő, s házi foglalatosságok után járó Rájákat, és egyéb embereket, akár mi rendűek is ranguk legyenek, semmi módon meg ne bántsanak, 's az idegen barátságos Hatalmasságoknak embereikkel is így bánnyanak. —

„Ezen felsőleges, új, és meghatározott kifejezésekkel álló parancsolat most újabban minden helybeli Elöljárókhöz és Politizai tisztviselőkhöz elküldetik, a' végre, hogy vigyázzanak, hogy a' Rájákon, kik ezen támadásban és összeesküvésben semmi részt nem vesznek, 's a' Portával barátságban és békességben élő Hatalmasságoknak alattvalójik, semmi bántódás el ne követhessék. Ezen parancsolatnak minden fele átkozott általhágója, a' ki ez által magát a' szent törvények eránt bűnössé teszi, azon seregnek vezére által, a' melyhez tartozik, legkeményebben büntetessék meg. —

„Ezen jelenlévő megújított Rendelet, melyet legszorosabban meg kell tartani, 's a' melly által kiváltképpen a' tüzi fegyverrel való minden visszavételnek meg kell gátoltatni, minden Vezérekhez és Magistratuális Személyekhez intéztetik, a' végre, hogy annak betöltetésére gondjok legyen, 's azért személyesen feleljenek.“

A' Persákkal való Török háborút a' mi illeti, ezen tekintetben békességre mutatnak a' legújabb tudósítások. Tehát rá n b ól Október' 19-dikéig szálló tudósítások érkeztek, 's nyilván erőstik, hogy

vagy már egészszen elcsendesedett az a' hadakozás, vagy legalább nagyon közel van azon ponthoz, hogy elvégződjék. Teheránban a' Schah' Udvarában még ekkor csak annyit tudtak ezen hadakozásnak eredetéről, hogy arra a' Schahtól sem egyik sem másik fiához parancsolat nem ment. Hogy Princz Mohammed Ali Mirsa a' Bagdadi Pascha' tartományába beüttött, e' tudva volt már Teheránban is: de csak a' maga' fejitől 's minden meghatalmaztatás nélkül, 's az ő beütésének semmi következése nem is lett. A' mi pedig a' Schah' második fiánakj Abbas Mirsának a' Koronaörökösnek 's Tabrisi Helytartónak, az Euphrates' felső részénél lett hadi mozdulásait illeti, erről még csak tudni se' láttattak vagy nem akartak Teheránban semmit, és úgy magyarázták a' Schah' Udvarában a' dolgot, hogy ezt egyedül és egészszen csak a' hadakozásnak és ragadozásra szüntelenül készen álló Kurdistani népnek lehet tulajdonítani. Hanem akár hogyan történt is ezen hadakozás' kezdete, elég az a' dologhoz, hogy maga a' Schah, meghatározott módon kinyilatkoztatta, hogy neki tellyességgel nem czélja a' Porta ellen hadakozni, 's hogy a' feljebb nevezett Princzekhez, az ő két fiáikhoz, meghatározott rendelkezések küldettetik az eránt, hogy a' Török tartományok ellen többé semmi ellenséges lépéseket tenni ne mérésseljenek. Vissza fogja venni azonközben a' Porta ezen békesség híreinek hallására azon hadhirdetést, melyet a' Persák ellen közönségesse' tett, ezt csak az idő fogja megmutatni.

Spanyol Ország.

A' Párisi Ujságlevelekben kijött legújabb Spanyol tudósítások szerint, kétkedni sem lehet többé azeránt, hogy ezen

Országban valamelly retentő történet magát nem soká ki ne üsse, a' melyről illy tudósítást közlenék a' Párisi levelek Irunból Dec. 7-dik napjáról: „Fájdalom, Spanyol Országban minden belső részéről érkező tudósítások erössitik, hogy azon állapotnak elkövetkezésétől, a' melytől a' nemzetnek okos része már régea retteg, méltán lehet félni. Az öszszeszővetkezteknek masasája, a' mely Andalusziában formálódott, minden felé terjeszti a' maga ágait. Eppen most vevők a' Corunnai rendkívülváló Ujságot, melyben a' jelentetik, hogy Gallizia tartományja tellyes támodásban légyen az eddig fennállott Királyi Országlás ellen. Az ott lévő Polgári Kormányozót arra vették kénszerítve, hogy szakaszsa félbe a' Ministerekkel való egygyetértést. Sot az a' minapi hír is ismét szárnyra kapott, hogy egy fegyveres csapat, a' Király által letétett Ex-Fő-Kapitány Mina-y-Espoz' vezérlése alatt, Madrid felé útban volna, s azt is erössitik, hogy ugyan ezen Mina a' maga' lépéseiről az Andalusziái támodókat is tulajósván őket meghivta, hogy dolgozzanak véle egygyetértőleg — a' mely meghíváshozképpest a' Sevillai Fő Kapitány, Velasco, a' ki hasonlóképpen ellene szegezte magát a' Király' parancsolatajnak, előre kezdett nyomulni, s a' Sierra-Morenai hegyek között a' Despena-perró (kutya-hát) nevű szoross passusnál magát állásba helyeztette. A' nyughatatlanok, mindont elkövetnek, hogy a' fegyveres népet a' magok' részére hajthassák, a' melyre nem sikeretlenül használják azt a' környüülálát, hogy a' Spanyol katonaságnak most, fájdalom, se' fizetése, se' ruhája, sem élélme nincsen, s ezért ekképpen kecsgeztik azt magokhoz a' támodók: „Nállunk hőségre találotk; a' templomoknak és a' Sevilliseknek khipredáltatása sokáig elégséges

fog lenni arra, hogy fizetést és ételmet kapjatosk.“ — Mondják, hogy két Ministerek elkéredztek volna a' Ministerségből, s hogy a' Király kéntelen lett volna az ő kérelmeket elfogadni. Jelentés tétetett, hogy a' Király holnap vissza fogna érkezeni Madridba, s a' fejtlenség barátjai már ezer féle plánumokat forgatnak elméjekben ezen alkalmatosságra nézve, s olly reménség táplálja őket, hogy a' Király elméjében félelmet gerjesztvén, nem csak a' Ministereknek elbocsátására, hanem egyéb kérelmeknek megadására is reá vetetik ő Felségét.“

Egyéb társaságok között, mellyek Madridban mostanság az Ultraliberálisok' plánumának semmivétetettetésén való dolgozásra öszszeállottak, találatik egy Gyűrű nevű is, melynek tagjai közt Cortesek is sokan találatnak. Ezen társaság apró, alkalmatosság szerént való, könyveket s egy különös Ujságlevelet is adki, a' mellyek által megmívelni, megvilágcsítani, iparkodik a' nép' elméjét azon elmulhatatlanul elköyethező veszedelmek eránt, a' mellyeket az Ultraliberálisok elhozni törekednek.

Spanyol Amerika.

Az Orániai Princz nevű hajó, melly a' Valparaisói kikötőhelyből (Ghiliből) Augustus' 19-dikén indult útnak Európá felé, Limából, azon Ujságnak, melly ott „a' Független Perú Országlószeke Ujsága“ nevezete alatt, Julius 6-dik napjától kezdett kiadattatni, több árkusait elhozta Londonba. A' látszik-ki ezen Ujságdarabokból, hogy a' Chiliből oda ment Independensék' fő vezére Generális San-Martin nagyon emberségesen viseli magát a' Limai s' átaljában a' Perúi lakosok eránt. Az Erseknek megköszönte, hogy

)C

azon Spanyol sereggel, mely az eddig volt fővezér La s e r n a' kommandója alatt magát a' hegyek közé vette, el nem ment, hanem inkább a' városban megmaradt. Azután meghívta ezeu fő Lelki-pásztort 's a' velle együtt ott maradt egyéb Tisztikarokat is, hogy a' népet a' nagy piacra gyűjtsék össze, hogy mondja-ki azeránt való vélekedését, hogy közönségesen mindenek megegygyeznek - é abban, hogy P e r ú függetlenné tétetessék — a' mely közönséges népgyűlés véghez menván, olly megegygező vélekedés mondattatott-ki benne, hogy nem csak Spanyol Országtól, hanem minden másoktól is függetlennek hirdetessék-ki. Ehezképpest minden felé parancsolat küldtetett, hogy a' Spanyol czimerek mindenünnét szedetessenek-le: San-Martin pedig olly rendelést hirdetett-ki a' maga' katonáji között, hogy a' Limai lakosok eránt legnagyobb becsülettel viseltessenek, különösen pedig azon Spanyolok eránt, a' kik Lasernával elementek, a' katonai illendő és becsületes fenyték tartást minden tekintetben szemek előtt hordozzák, minthogy ennek az a' jó következése fogna lenni, hogy a' Laserna' tisztjei látván, hogy az Independensek vélek becsületesen bánnak, nagy számmal által fognak hozzájuk állani. — „Chiliben is nagy örvendezéssel inneplettek, így szollnak a' Londoni Újságok, Perunak meghódoltatását. Különös örvendezésre indittattak Sant-Jagó városának lakosai az által, hogy azon zászlók, melyeket az ő seregük a' Rancagua-nai ütközetben elvesztettek volt, most Limából győzedelemmel vissza szerezettek.

Nagy Britannia és Irlandia.

A' Londoni Kurir illy levelet közlött December' 10-dikén az Irlandiában folyó

dolgokról: — „Ismét újabb gyilkosságok 's gyilkosságra czélzó próbatételek követettek-el. Hollywoodban a' Raymond Ur legényének meggyilkoltatása azért történt, hogy a' békételenek azt gyanították, hogy azon Bándának tagjai között, a' mely egygyik elöbbeni éjszaka ezen Ur házára reá menván, onnét a' fegyvereket elvitte vala, némellyek ezen szolga előtt esmeretesek lettek volna, és hogy ő a' Limericki Grófságbeli ítélőszék előtt, mint Vádló elé fogna ellenek állani. Hasonló ok által indittatván löttek agyon a' gonoszok Adare' szomszédságában egy embert. Eről is olly hír szárnyalt, hogy a' közelébi törvényes székek tartatásakor, mint Vádló elé állani szándékszik a' gyilkosok ellen. Micsoda reménség lehet itt ahöz, hogy illy rettentő systema mellett a' törvényes büntetés a' gonoszokat utol érhesse! Az élő tanú nem szoll, tudván, hogy ha a' száját megnyitja, ezen vérengzők által halálra leszen elszáruva; a' félelem öszszekócsolja ajkait. Látja a' gonoszságot, de nem mer szollni; esmeri a' gyilkost, de nem meri elárulni, mert fél, hogy idővel önnön életével fizet bizonyágtételiért. E' valósággal félelmes állapot az emberek' társaságában. Ugy esett ugyan értésünkre, hogy a' gyilkosoknak 's név szerént az Oberster Collis' gyilkosainak is néhány Korifeusai elfogattattak volna: de honnét fognak tanúk találatni ellenek, ha életben lejendő maradások eránt batorságosokká nem tétetethetnek?“

Francia Ország.

Doktor Bally azon buzgóságért, mellyet Barcellonában a' Sargahidegletés' természetének kitanulásában bizonyított, a' Becsület Legiónak tagjává, neveztetett.

December' 15-dikén mischaifgatás után

letették az új Ministerek a' hitet a' Királyság kezébe. Az eddig volt Igasság és Pecsét Ministere ugyan ekkor kezébe adta a' Királynak az Ország' pecsétjeit, a' ki azokat az új Igasság- és Pecsétörző Ministernek, Peyronne Urnak által adta. Azután a' volt Ministereket bocsátotta maga' elébe audientiára a' Királyság, kik közül négyet, úgy mint, Latour-Mobourg, Deserre, Simeon, és Portal Urakat, Státus-ministeri rangra emelte; kettőt Pairekké tett s t.

Azon Biztosságnak, melyre annak a' törvényjavallásnak megvisszavételére biztatva, hogy az Ujságleveleknek Censúra alatt maradása még öt esztendeig tartson, December' 15-dikén kellett volna a' maga' erről való vélekedését és jóvallását a' Követek' kamarája elejébe terjeszteni. Azonban minekutánna mindenenk összeültek s már az új Ministerek is helyeiken ültek volna, olly hír terjedvén el, hogy a' Biztosság' vélekedése az előbbeni Ministerek által tétetett törvényjavallással ellenkezőleg fogna kiütni — ekkor az új Igasság' Ministere Peyronnet az Oratori székbe felmenvén, egészen kétségkívül valóvá tette ezen hírek valóságát, ekképpen szolván: —

„Uraim! Minthogy nekünk a' Királyság megparancsolta, hogy az Ujságoknak politikájára nézve haladék nélkül egy új törvényt készítsünk, erre nézve egyszersmind azt is reánk bizta, hogy illy Rendelést terjeszszünk előtekbe: „Lajos, Isten kegyelméből s t. Mindeneknek kik ezen írásunkat látják, köszöntésünket ajánljuk. Rendeltük és Rendeljük, a' mi következik: „Az a' törvény, mely az Ujságok' Censurájának öt esztendeig való fennállását illeti, vissza vétetettik. „Lajos. A' Királyság' parancsolatjára alá írta: Peyronnet. — Ennek hallására nagy mozgás

támadott a' gyűlésben Demerszay, Mechin s mások a' bal oldalról felkiáltottak, hogy mellyik Minister írta alá ezen Rendelést? — Peyronnet (hidegen) az Igasság' Ministere. — Gen. Foy: Mellyik? — A' jobb oldalról illy hang hallatott zugolódva: „Csak egy van. Hát még nem olvastátok a' Monitorben, hogy ki az? — Ezen zugolódó kérdezősködések között, Minister Peyronnet leszállott az Orátorok' székéből, s a' kamara eloszlott a' nélkül, hogy öszszegyűlésének napja meghatározott volna.

Bécs, December' 27-dikén.

Az Angsburgi úgynevezett Algemeine Ujságnak Dec. 20-dikán költ darabjában egy Czikkely találtatott Odessából Dec. 22-dik napjáról, a' mondattatvánrolla, hogy az, Nov. 23-dikén Konstanzinápolyból küldtetett oda. Ezen Ujság-Czikkelyt a' mi Austriai Beobachterünk ma szórólszóra kiadván, minden pontjainak olly fontosán ellene mond, hogy ezeket elhalgatnunk lehetetlen. Magát az Odessai tudósítást mi csak azért nem tesszük ide, hogy már ma nem fér: különben is a' Beobachter' jegyzéseiben pontonként egészen elé fordul. Így vagnak a' jegyzések: — 1) Novembernek sem 23-kán, sem 25-kén, sem azután 14 napokkal nem volt Konstanzinápoly a' legrettegetesebbrendetlenségeknek théatroma. Sőt inkább meg se zavartatott ott a' közönséges rend. Egyegy elvetemedés illy nagy és népes városban, az elméknek mostani fészkes állapotjában, a' legalacsonyabb durva nép közt, alig észrevétethető dolog. Hanem, hogy az a' felelőknek is elejek vétődjék, új és megkeményített parancsolatot kívántak az Austriai Császári és Nagy Britanniai Kir. Követek a' Divántól. (Ez

az, mely a mai Kurir' elején található) — 2) Hogy mi azt tudhatnók, a' mi a Külső Udvarok' Ministerei és a' Diván között folytatották, nem tulajdonítjuk magunknak: de annyit csakugyan még is erősíthetünk, hogy az Austriai Cs. és Nagy Britanniái Kir. Követeknek együtt, a' Reis-Effendivel semmi Conferentziájuk nem volt. Magának a' mi Internuntiusunknak, tudunkra, Nov. 22-dikén volt a' Reis-Effendinek a' Bosphorus' Ásiai partján lévő mezei házában, a' Nagy Britanniái Követnek nyolcz napokkal azután, hasonlóképpen csak magának, 's legrendesebb 's legillendőbb módon tartatott audientziája. — 3) Ezen Követek között egyiknek sem volt magánál a' Török Császárnál audienciája, 's ném is kívánt egyik is. — 4) Így tehát azon nyilatkoztatások is egészen semmikké válnak, mellyeket az Odessai Czikkellyben a' Császár ezen Követek előtt tettek mondatik. Ezen nyilatkoztatások azonközben egyéberánt is, igen gyáva módon költettettek, mert mi egész bizonyossággal elmondhatjuk, hogy a' Császár éppen olly kevésbé, mint Ministerei között valamelyik beszélt 's beszéllhetett valaha úgy, mint azt néki az Odessai levelező a' szájába adta. — 5) Hasonlóképpen nincsen, mint ezen előrebocsátott meséknek, úgy annak is, a' minek mind ezekre koronát kellene tenni, legkisebb fundamentuma, tudni illik, hogy ezen Követek, midőn az Udvartól vissza tértek, a' nép által bosszúsággal illettettek volna, 's hogy a' nép a' Lord Strangford' házára, pistollyokból egész délután lövöldözött volna. — 6) Minthogy sem a' Sultánt sem a' Török sem az Idegen Ministereket, senki nem bántotta, arra sem volt semmi ok, hogy a' Jantsárok meghívattassanak, hogy rendezedjenek-le. Egyéberánt nem is nagyon szokás a' Török Országlozóknek,

hogy a' fő városi népet a' Diplomatai Akták' esmeretébe nagyon beavassa. — 7) A' levelező olly szemtelen-bátor, hogy azt erősíti, hogy ezen Konstancziánápolyi tudósítás azonnal elküldetett Odessából Petersburgba. Ha ez, ámbár mi kétkedünk rajta, Petersburgba elküldetett, úgy ott, hol a' dologról jobban tudósítottak, úgy ott, éppen olly módon fognak felőle ítélni mint nálunk. Hogy Konstancziánápolyból illyeket írhattak volna, lehetetlen. Ezen tudósítást vagy magában Odessában, vagy más idegen helyen fábrikálták.

Jegyzés. — A' LI. számú Kurir' 408-dik lapján, a' Bécsi Czikkely alatt, a' második hasában felülről lefelé számlálván a' 27-dik sorban ezen szó: Septemvialis, töröltessék-ki; mint nem oda való: a' legfelső sorba pedig, Szathmári volt Püspök; úgy a' 6-dik sorba, Sz. Fejérvári volt Püspök, tétetessenek-be.

E r d é l y.

A' Kolosvári Nemzeti Játékszínház építésének történetei, 's annak mostani állapota. (Végezet).

Elkezdődvén másodsor is az Építés, az 1812, 1813, és 1814-dik esztendőben M. Bárány Főispán Kemény Ignácz, és Főbíró Nagy Lázár Urak szorgalma által annyira vitetett, hogy az Épület fedél alá ment, és egy része a' belső fakészületeknek kifaragtatott. De a' pénz viszont elfogyott, melly részszerént úgy a' mint határozva volt, bé sem gyűlt; némelly Biróságoktól eltartóztatott, némely Jurisdikciónál még ma is kinn van belőle. Ekkor újabb eszkhöz talált a' Mélt. Bizottság a' pénz szaporítására, örökös Just igérvén egy egy Lozséhez azoknak, kik 200 forintokat lefizetnének. Ezen ajánlásokból valami 2000 forint begyűlt, 's néhai Erdélyi R. Catholicus Püspök Mártonffy Jó-

Jósef Úr ö Exe-jától 1000, néhai Gróf Te-
leki László és Jósef Uraktól 1500 Rfor.
ajándék pénzekkel tetéztetett is az Építő
Cassa, de csakugyan ezek sem lévén elég-
séges segedelemnek, az épület kerítési és
ajtai elkészítettvén, így állott fedél alatt,
har nélkül 1820-ig, midon a' Mélt. Biz-
tosság, sem Ország-gyűlést nem reméll-
vén, sem egyéb segedelem forrást nem
látván a' Fels. Királyi Fő Igazgató-Ta-
nács helybehagyásával Kolosvár Városától
12 000 Rforintokat vett fel költsön — Ezen
pénzzel az építés viszont folytatatni kez-
dett, a' Hazai Mélt. Biztosság igazgatása
alatt, 's bé is végeztetett; hanem az irt
12,000 forint nem lett elég, igen sokba
kerülvén a' belső Ékességek vagy Decora-
tiók, s t noha az irt Summához a' két Ma-
gyar Örmén Városok: Szamos-Ujvár, és
Sz. Ersébeth, 's ezeken kívül Abrudbánya,
Fejérvár, és más Városok 1500 Rftig ada-
koztak, még is öt ezer Rft. kívántatott,
's így készüle el ezen dísző Épület, melly-
nek 12 öl a' szélessége, 22 öl a' hossza,
mellyből a' Játzóhely 6 ölet veszen el;
hat öl magassága, és három sorban a' Pár-
teren és Gallerián kívül 50 igen tágas és
commod Lozséji vagynak, mellyek között
mindenikben négy személy könnyen ül-
het; a' középsőben pedig, melly Guber-
natori Lozse, 's az alatta 's felette lévő-
ben hat személy. Ezeknek töltött Őz bőr
könyökl ik vagynak, festések tisztességes,
de belséjek csak ugyan még eddig, néhá-
nyakat kivéve, kifestve nintsenek. A' Vá-
szon készületek a' Játzóhelyre, Bétsben
készítették a' Bétsi Császári Theátrumban
lévők után; azért eredetijeken-kívül még
Bétsben is mássok nintsen: maga pedig
a' Játzóhely úgy vagyon készülvé, hogy
szekérrel és állatokkal lehessen rá menni,
ha kívántatik, mint a' Schikaneder Theá-
trumára Bétsben, 's alkotása is egészen

annak formájára vagyon, melly nagyon
mesterséges és költséges ugyan, de általa
a' Készületek változtatása mind könnyű,
mind igen hamar eshető. Tudni illik a'
dezházat alatt, mellyen a' Játzóok álla-
nak, több oly kerekék vagynak, mellye-
nek a' Malmok belső Kerekai, mellyek
közül egy vagy kettő a' többit is miad
mozgásba hozza, 's az által a' Theátrumi
Készületek legottan megváltoznak. Az Elő-
függők is nem öszvetürodéssel vonatnak
mind ez előtt, hanem merőben emeltet-
nek-fel az Épület fedele alá, nem lévén
éppen ez okból Stukatura a' Játzóhely
felett.

Megnyittatott ezen Nemzeti Magyar
Theátrum e' folyó 1821-dik esztendőben
Mártzius 12-dik napján, midon abban né-
mely Őri személyek legelsőbben Zrínyi
Miklós nevű darabot adták-elé. Az után,
más nap a' rendszerenti Játzó-Társaság
a' Mátyás Király nevű Játékot adták, 's
ezek' előadatásával úgy tapasztaltatott,
hogy elfér ezen Theátrumban szorossan
2500 Ember. Úgy pedig hogy minden
ülhessen, 1600.

A' mostani Erdélyi Nemzeti Színját-
szó Társaság melly elsőben a' Hazai Mélt.
Theatrális Biztosságtól szegődöttetett, annak
igazgatása alatt Mártzius, Aprilis, Május,
három hónapokban folytatta előadásait:
azután a' Theátrummal együtt általadatott
a' tisztelt Biztosságtól egy Hazafinak, a' ki
néhány külsők' hozatalával, énekes Tágok
szaporításával a' Szín-Játzóok számát an-
nyira vitte, hogy azoknál több számukat,
és jobbakat most ez úttal kívánni nem le-
het. — Költ Kolosvárt Dec. 8-dikán 1821.

Magyar Ország.

Nyittráról. — Hazafinak haszná-
és anyai nyelvek olomozdítása szíven

fekszik a' Magyaroknak. Tökélletes bizony-
sága ezen mondásnak azon igazi magyar
szív és lélek, mellyel ezen Nemes Vár-
megyének Rendjei viseltettek az ide Nov.
26-kán Kilényi Dávid igazgatása alatt érke-
zett és anyai nyelveknek pallérozásában
fáradozó Honnyi Nemes Színjátszó Társa-
sághoz, melly a' köz Gyűlés és Itélet-Szé-
kek' alkalmatosságával Dec. 18-dikáig nap-
ponként, a' Publicum' tellyes megelé-
gedésére külömbféle Darabot adott- elő, n. m.
Gróf Essex Anglus Szomorú Játékot,
Ujfafusiné Ifj. Aszszony különös Javára.
Ebben a' szerelemmel és méltósággal küsz-
ködő Erzsébet Anglus Királynét, olly fon-
tosan ábrázolta Ujfalusiné Ifj. Aszszony,
hogy taps követé minden Jelenéseit, maga
az Igazgató Úr pedig Kilényi Dávid, Es-
sex vitézségét, nagy lelkét, 's betsületki-
vánással hartzoló hazafiúi szeretetét, Ki-
rálynéjához pedig hűségét olly természet-
tessen rajzolta, hogy magát Essexet vélte
volna az ember a' Játékszínen; Essex tit-
kos Feleségét, kivált midőn már szomorú-
ságában férje vesztéért tébolyodik, Mol-
nár Carolina érzékeny színekkel festette.
— Atilla, Hazai Vitézi Játék, annyira
elfogta a' nézők szívét, hogy kiki ezen
nagy Férfji érdemetlen halálát könnyezni
látszatott. — Tündér Kastély Ma-
gyar Országban. Láng Ádám tulaj-
don hasznára szolgálván, a' benne elő-
forduló Szabadságos Katonát maga Láng
Ádám, ennek szerelmesét pedig Ujfalusi-
né Ifj. Aszszony játszotta; kik mulatságos
énekekkel és mozgásaikkal megkedveltet-
ték a' Darabot. Megérdemlik még az em-

ltést Molnár Carolina és Ifj. Láng Lajos,
kik is a' Darabhoz meghívántató magyar
tánczot lelkesedett tüzzel járták. Ugyan
ezek Csepregi Ninával és Némettel a' Fo-
nó Leánykákban, egy koszorús Contrát,
bájoló változásokkal tánczoltak. — Sze-
génység es Nemes Szív nevű Da-
rabban, a' Katona Tiszt szemérmes ne-
mes lelkét, igen szívrehatólag festette Vi-
téz János. Hamletben, Kilényi Dávid
és Dellné Ifj. Aszszony magoknak nagy
ditséretet szereztek. — Az Új hold Va-
sárnap Gyermekben, Nyulfit, Gál
hozzá illeendő, Agyatlan Úrfit Ifj. Láng
nevetségés és kifogás nélkül való actiójik-
kal, Házi Kis Aszonyt, Ujfalusiné hódító
énekeivel, ennek szerelmes Katona Tiszt-
jét Ujfalusi Sándor kedvelt Duettekkel;
Furiját magyar természetes mozgásával;
a' Portást öregbik Láng remek játékaival
és mulató énekeivel, ennek Erzsikéjét pe-
dig Ifj. Lángné kellemetes hangjával, an-
nyira megkedveltették, hogy az Erdemes
Publicum' ditsérete, és taps által jelentett
megelégedése, méltán követte őket. —
A' Kamtsatkai Öszveesküvésben
Gróf Benyovszkyt, Ujfalusi Sándor, Kam-
tsatkai Gubernátort Gál, ennek Leányát
Afanásiát Ujfalusiné Ifj. Aszszony; Kozák
Commendáust Láng Ádám, Afanásia' Szo-
baleányát Dellné Ifj. Aszszony, Stefano-
vot Kilényi, és Rusticovot Magyar, olly
ékessen adták elő, hogy kiki teljes meg-
elégedéssel hagyta- el, a' néki vig órákat
szerző, 's anyai nyelvén hangzó Játzó-
Színt.

K. PAPP MIKLÓS
gyűjteményéből.
AJTAI K. ALBERT
ajándéka 1922.

Vége az 1821-dik Esztendőnek.

Redaktor: Pánczél Dániel. Nyomtatja Nemes Hirschfeldi Stöckholzer Felix.
(Am rothen Thurm im Müller'schen Kunst-Gallerie-Gebäude Nro. 648).